Sporto mokslas / Sport Science
2016, Nr. 3(85), p. 82–83 / No. 3(85), pp. 82–83, 2016

Sporto organizatorius, mokslininkas, treneris, pedagogas, docentas, daktaras Artūras Poviliūnas

Prof. dr. Audronius Vilkas
Lietuvos edukologijos universitetas

Sportas – daugialypė, sudėtinga žmonių veikla, apimanti daugybę įvairių šakų sportininkų, įvairių profesijų specialistų. Dabartiniu metu sportiniai rezultatai priklauso ne tik nuo sportininko, bet ir nuo profesionalaus pedagogų, trenerių, sporto mokslininkų, sporto organizatorių sutelkto darbo. Dažnai šiuos žmones vadiname sporto bendruomene arba tiesiog sporto šeima.

Vienas ryškiausių Lietuvos sporto bendruomenės narių – sporto mokslininkas, docentas, daktaras, Lietuvos edukologijos universiteto dėstytojas, Olimpinės akademijos prezidentas Artūras Poviliūnas. Jo pedagoginė, mokslinė, organizacinė veikla daugelį metų glaudžiai susijusi su Lietuvos sporto laimėjimais. Šiais metais, rugsėjo mėnesį, šis žmogus švenčia savo 65 metų jubiliejų.

Artūras Poviliūnas 1973 m. baigė Lietuvos valstybinį kūno kultūros institutą ir pradėjo dirbti dėstytoju. Kaip gabus ir siekiantis žinių pedagogas, 1974 m. įstojo į Maskvos sąjunginio kūno kultūros ir sporto mokslinio tyrimo instituto aspirantūrą, kurioje studijuodamas parengė pedagogikos mokslų daktaro disertaciją, kuri buvo apsvarstyta ir deponuota gynimui. Grįžęs į Lietuvą, Artūras Poviliūnas buvo pakviestas dirbti LVKKI vyr. dėstytoju ir „Žalgirio“ vyrų krepšinio komandos dublerių treneriu, sėkmingai taikė savo mokslinių tyrimų metu įgytas žinias ir patirtį. Nuo 1981 m. jis dirbo LKP CK kūno kultūros ir sporto instruktoriumi, o 1987–1991 m. – Kūno kultūros ir sporto komiteto prie LTSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoju.

Jau nuo 1988 m. Artūras Poviliūnas tapo aktyviu Lietuvos olimpinio sąjūdžio dalyviu ir organizatoriumi, iki 2012 m. buvo Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentas, o nuo 2012 m. yra Lietuvos olimpinės akademijos prezidentas. Už nuopelnus olimpiniam sąjūdžiui, aktyvią mokslinę ir švietėjišką veiklą A. Poviliūnui suteikti Lietuvos kūno kultūros akademijos (2000 m.) ir Azerbaidžano valstybinės kūno kultūros ir sporto akademijos (2015 m.) garbės daktaro vardai.

Artūras Poviliūnas, greta aktyvios organizacinės veiklos, neapleido ir mokslinio darbo. Dalyvaudamas įvairiose mokslo ir mokslo populiarinimo konferencijose jis skleidė olimpinių idėjų gyvybingumą ir reikšmę visuomenės švietimo srityje. A. Poviliūnas – vienintelis iš Baltijos šalių skaitė pranešimus dviejuose olimpiniuose kongresuose – XII, vykusiame 1994 m. Paryžiuje, ir XIII, surengtame 2009 m. Kopenhagoje. Pranešimų medžiaga išspausdinta Tarptautinio olimpinio komiteto išleistuose leidiniuose.

A. Poviliūno mokslinėje veikloje galima įžvelgti tris kryptis. Pirmoji – iki Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, susijusi su jaunojo mokslininko, pedagogo moksliniais tyrimais krepšininkų rengimo technologijų srityje. A. Poviliūnas kartu su bendraautoriais, žymiais tuometiniais krepšinio specialistais, parengė nemažai metodinių leidinių krepšinio treneriams ir kūno kultūros mokytojams. Iš jų pažymėtinas vertingas vadovėlis „Fizinis lavinimas X–XII klasėje“.

Antroji mokslinio darbo kryptis yra susijusi su tarptautiniu olimpiniu sąjūdžiu. Šios krypties publikacijose randame daug vertingos, apibendrinančios medžiagos apie olimpinių žaidynių, kuriose dalyvauja ir Lietuvos sportininkai, organizavimą. Patyrusio sporto organizatoriaus ir mokslininko žvilgsniu autorius išryškina olimpinio sąjūdžio reikšmingumą nepriklausomos Lietuvos kultūrinei, socialinei-ekonominei raidai. Daugelyje publikacijų, kurios išspausdintos žurnale „Sporto mokslas“, mokslo populiarinimo žurnaluose „Mokslas ir gyvenimas“, „Olimpinė panorama“, „Mokslas ir technika“ bei kituose užsienio ir Lietuvos leidiniuose, A. Poviliūnas pateikia savo ir daugybės tarptautiniame olimpiniame sąjūdyje dalyvaujančių ir jam vadovaujančių sporto politikų pozicijas, požiūrius, sprendimų būdus ir jų reikšmę Lietuvos sporto raidai. Ypač atidžiai ir kompetentingai aprašytas Lietuvos kelias į tarptautinį olimpinį pripažinimą. Čia autorius pateikia daug asmeninės patirties pagrindu

įgytos informacijos, kuri anksčiau niekur nebuvo publikuota. Tai knygos „Nematoma olimpinio medalio pusė“, „Lietuvos tautinės olimpiados atminimas gyvas“ ir kiti leidiniai bei pranešimai, skaityti daugelyje Lietuvos ir užsienio konferencijų.

Trečioji kryptis – sporto istorijos raida. Ši mokslinių tyrimų kryptis susijusi su A. Poviliūno pedagogine veikla. Šiuo metu jis dėsto sporto istorijos kursą Kūno kultūros programos studentams, vadovauja bakalaurų ir magistrų darbams. Būsimiesiems kūno kultūros mokytojams perteikiama naujausia istorinė informacija iš amžininko, tiesioginio tų įvykių dalyvio ir liudininko lūpų.

A. Poviliūno asmenybė – gyva tarptautinio ir Lietuvos olimpinio sporto sąjūdžio istorija. Jo išleisti leidiniai apie Lietuvos olimpiečius, apie Lietuvos tautinę olimpiadą ir kiti panašaus pobūdžio darbai yra vertinga medžiaga studentų savarankiškoms studijoms.

Apžvelgus A. Poviliūno mokslinę, pedagoginę, sporto organizacinę veiklą malonu konstatuoti, kad tai neeilinė, ryški, kūrybinga asmenybė, savo gyvenimą skirianti vienai iš reikšmingiausių visuomenės ugdymo sričių – olimpiniam sąjūdžiui ir olimpiniam švietimui. Itin svarbu ir vertinga tai, kad A. Poviliūnas savo ilgametę patirtį olimpinio sąjūdžio pirmosiose gretose toliau sėkmingai realizuoja pedagoginėje ir mokslinėje veikloje. Šiuo metu jis rengia „Olimpinį vadovėlį“ studentams ir mokslo populiarinimo leidinį apie tarptautinio olimpinio sąjūdžio problemas sąlyginiu pavadinimu „Šviesūs ir tamsūs olimpiniai žiedai“.

Sveikiname A. Poviliūną 65 metų sukakties proga, linkime stiprios sveikatos, ilgų, darbingų ir kūrybingų metų. Tikime, kad Jo sukaupta ilgametė neįkainojama organizacinė, mokslinė ir pedagoginė patirtis ir toliau gausins olimpinio sporto istorijos ir olimpinio švietimo žinių lobyną.